

PARRA ODYSSEE

PARRA ODYSSEE

Ode aan Pim de la Parra

20 t/m 26 juni 2019

**Filmprogramma
in aanwezigheid van
de regisseur**

Dirty Picture, NL 1980

Parra Odyssee

Ode aan Pim de la Parra

Hij richtte met Wim Verstappen de geruchtmakende productiemaatschappij \$corpio op, tekende voor de eerste grote Surinaamse speelfilm *Wan Pipel* en kreeg cultstatus als minimal movie-pionier. Eye besteedt een week lang aandacht aan een van Nederlands meest kleurrijke regisseurs, inspirator van vele jonge Nederlandse en Surinaamse filmmakers.

Het is dit jaar precies vijftig jaar geleden dat Pim de la Parra zijn eerste lange speelfilm *Obsessions* maakte. Sinds 1964 is de in Paramaribo geboren scenarioschrijver, regisseur, producer en acteur intens betrokken bij de productie van zo'n veertig korte en lange films. In Suriname, waar hij alweer een aantal jaren woont, is De la Parra een held vanwege *Wan Pipel* (1976); de film flopte in Nederland, maar geldt nu als klassieker: nog jaarlijks wordt hij rond Onafhankelijkheidsdag uitgezonden op de Surinaamse televisie. In 2009, toen Eye *Wan Pipel* restaureerde, blikte De la Parra terug in Het Parool: '*Wan Pipel* is nu onderdeel van de canon van de Nederlandse cinematografie. Het betekent dat ik meer ben dan een nietsnut.'

Spiegel Nederlandse filmgeschiedenis

Pim de la Parra is natuurlijk meer dan een zelf-verklaarde nietsnut; zonder overdrijving kunnen we stellen dat hij een van de grote aanjagers is geweest van de Nederlandse speelfilm. In 1963 was hij medeoprichter van het filmblad *Skoop* en startte hij met Wim Verstappen het productiebedrijf \$corpio Films. In De la Parra's oeuvre spiegelt zich de naoorlogse Nederlandse filmgeschiedenis; tijdens de bloeiperiode van \$corpio werkte hij met acteurs als Hugo Metsers, Willeke van Ammelrooy en Sylvia Kristel, en als onver-

moeibare 'godfather van de minimal movie' nam hij in de jaren tachtig en negentig jong filmtalent op sleeptouw.

Markant

Eye is vereerd vrijwel het complete oeuvre en het persoonlijke archief van Pim de la Parra te mogen beheren. Reden om een keer flink uit te pakken: op het programma staan een prachtige restauratie van De la Parra's speelfilmdebuut *Obsessions*, lang niet vertoonde \$corpio-pareltjes als *Rubia's Jungle* en eigenzinnige minimal movies als *Lost in Amsterdam* en *De nacht van de wilde ezels*. De reis door De la Parra's oeuvre is compleet met de unieke vertoning van de stille film *Dirty Picture*, voorzien van live muziek.

Pim de la Parra zal alle films persoonlijk inleiden, in gezelschap van vele cast- en crewleden van zijn films. Het wordt een feest voor de film liefhebber en een ode aan een van de markantste filmmakers van Nederland.

Rommy Albers (senior curator) en
Leo van Hee (programmeur)

‘Je denken niet laten verschrallen’

Obsessions, NL/BRD 1969

Filmjournalist en oud-VPRO-programmamaker Harry Hosman sprak met Pim de la Parra over diens roemruchte carrière. Over successen, flops, loutering en het ego van de regisseur. ‘Ik ontdekte dat ik niet de maker ben van alle films waarvan ik eerder dacht dat ik ze had gemaakt.’

Zijn historische kostje is al lang gekocht; Pim de la Parra, in 1960 uit Paramaribo naar Amsterdam verhuisd, is samen met Wim Verstappen (Pim en Wim van Scorpio Films) een van de sleutelfiguren uit de naoorlogse geschiedenis van de Nederlandse speelfilm. Na de Filmacademie en de korte films *Aaah..Tamara* (1965) en *Heart Beat Fresco* (1966) debuteerde hij in 1969 met *Obsessions* (*Bezeten. Het gat in de muur*). Een ‘sex en moord mysterie’ vol verwijzingen naar het oeuvre van Hitchcock. Het Amerikaanse nummerbord in *Obsessions* is een kopie van het

nummerbord van Janet Leighs auto in *Psycho*. De la Parra draaide *Obsessions* in het Engels, zodat er ondertiteling zou komen (‘Het publiek in Nederland leest films’) en voor de verkoop. De film rouleerde in meer dan honderd landen en was ‘een ongelooflijke reclame voor de stad Amsterdam’. Zoals trouwens bijna al zijn films. Pim en Wim zelf werden er nauwelijks een cent wijzer van. ‘We ontdekten toen wat voor boevende de filmwereld is.’

Even miljonair

Toen er in het potje van het Productiefonds nog 150.000 gulden zat, schreef de vindingrijke De la Parra zijn relatiedrama *Rubia's Jungle* (1970) pasklaar op dat budget. Hij beschouwt *Rubia's Jungle* als zijn eerste echte speelfilm, en een van zijn beste.

Met *Blue Movie* (1971) van Wim Verstappen liep het duo eindelijk binnen. Ze werden zelfs even miljonair. Tegen het decor van de seksuele revolutie volgden *Frank & Eva* (1973) en *Mijn nachten met Susan, Olga, Albert, Julie, Piet & Sandra* (1975). De charmante filmmaker verscheen met regelmaat in de kolommen van de kranten en geïllustreerde bladen. ‘Ik had het imago van de gezellige jongen. Was de extraverte van het duo Pim en Wim.’

Scorpio Films, befaamd om zijn publiciteitscampagnes, prees *Wan pipel* (1976) – over De la Parra's geboorteland –, aan met de slagzin: ‘Eindelijk een film met een hart’. De la Parra: ‘Ik begrijp wel waarom ze zeggen dat het mijn beste film is. De film beantwoordt geheel aan de klasieke wetten van het drama, heeft maatschappelijke relevantie. Het gaat om identiteit, taal, kortom de problemen waarmee de wereld worstelt.’

Het floppen van ‘de Caribische Romeo en Julia’ en de productie van *Dakota* van Verstappen, luidden de ondergang in van Scorpio. Maar het betekende ook een ommekeer, een loutering voor De la Parra. ‘Door failliet te gaan, te scheiden en naar Aruba te vertrekken, kwam ik tot inkeer. Door meditatie ben ik er op tijd achter gekomen dat ik m'n leven niet wilde verzieken en verenigen. Als je dertig, veertig jaar van je leven zo door film bent beïnvloed, is je denken verschraald. Ik ontdekte dat ik niet de maker ben van alle films waarvan ik eerder dacht dat ik ze had gemaakt. Zo werkt het ego, maar een film wordt gemaakt door een groep.’

Kwantiteit is kwaliteit

In 1985 keerde De la Parra terug naar Nederland; hij maakte een reeks lowbudget relatiedrama's, waaronder *Paul Chevrolet en de ultieme hallucinatie* (1985). In de jaren 1986 en 1987 nam het aantal Nederlandse films met subsidie sterk af. Camera- en geluidsmensen zaten werkloos thuis.

‘Ik wil niet de geschiedenis ingaan als de boy uit Suriname die in zijn blote piemel rondloopt in *Alicia* van Wim Verstappen. Het retrospectief in *Eye* is eigenlijk de eerste mogelijkheid om mij als serieuze filmmaker te ontdekken’. Daarom ben ik er zo blij mee.’

De la Parra: ‘Ik was het gebedel zat.’ Hij nam afscheid van het soort films dat hij tot dan toe bewonderde. ‘Ik zat gevangen in een bepaald idioom. Streven naar kwaliteit nekt de hele Nederlandse film. Ik zeg zelfs: kwantiteit is kwaliteit.’ Met Fransjoris de Graaf, Paul Ruven, Erik de Bruyn en anderen ontwikkelde hij in hoog tempo de zogeheten *minimal movies*, films gedraaid voor een appel en een ei, zoals *Lost in Amsterdam* (1989). Het proces werd belangrijker dan het product. Was het een kwestie van de nood een deugd maken? ‘Je moet het groter zien. Acteurs en crewleden wilden voor niks werken om ervaring op te doen.’

Passie als aandoening

In het retrospectief kijkt hij het meest uit naar de minimal movie *Openbaringen van een slapeloze* (1991). ‘Rieks Hadders [destijds hoofd Distributie van het Filmmuseum -red.] stelde voor een film te maken in de stijl van Alexander Sokoerov, een film waarin niks gebeurt. Dat vond ik een goed plan. Er was geld om drie dagen op één locatie in Hilversum te draaien.’ Na de première en bioscooprelease (42 betalende bezoekers) heeft de ontwerper-regisseur zijn film nooit meer terug gezien.

In de tijd van de Filmacademie analyseerde De la Parra twintig films per week om het filmvak te leren. Dat is allang voorbij. ‘Ik heb me teveel vereenzelvigd met al mijn minimal movies. Dat noemen ze dus passie. Eigenlijk een rare neurologische aandoening.’ En, met spijt in zijn stem: ‘Er liggen nog zeven comateuze kinderen, onvoltooide minimal movies. Ze zullen waarschijnlijk nooit het licht zien.’

Donderdag 20 juni

Obsessions

NL/BRD 1969 90' DCP

Psychedelische thriller volgens Hitchcock-recept. Student op kamers ontdekt gat in de muur en is getuige van de erotisch-criminele avonturen van zijn buurman. Een piepjonge Martin Scorsese schreef mee aan het scenario. Eye-restauratie, openingsfilm. Vooraf Joop (NL 1969 10'), over een mislukte liefdeskans.

19.00 met inleiding Pim de la Parra;
ook 22 juni 21.30, 23 juni 21.30 & 26 juni 21.15

Mijn nachten met Susan, Olga, Albert, Julie, Piet & Sandra

NL 1975 84' 35mm

Erotische thriller waarin op een door vrouwen bevolkte boerderij absurde moordpartijen plaatsvinden. De 'sex-psycho suspense mystery thriller', was de laatste \$corpio-productie in het genre van wat 'de Nederlands Seks Golf' werd genoemd. Hoofdrol voor Willeke van Ammelrooy.

21.45 met inleiding Pim de la Parra

Mijn nachten met Susan, Olga, Albert, Julie, Piet & Sandra, NL, 1975

Vrijdag 21 juni

Rubia's Jungle

NL 1970 95' 35mm

Rubia verlangt naar een oudere man, en wel tamelijk obsessief; haar psychologisch-erotisch avontuur verloopt dan ook dramatisch. *Rubia's Jungle* – gemaakt voor de Engelstalige markt – was 'een film die men tweemaal moest gaan zien:

eerst met echtgenoot, daarna met minnaar' aldus de makers.

16.00 met inleiding Pim de la Parra

Let the Music Dance

NL 1990 93' 35mm

Componist Adam (Boudewijn de Groot) houdt zich staande te midden van vele vriendinnen, chaos en geldgebrek. Ondertussen moet hij ook nog in opdracht het Europees Volkslied componeren... In vijf dagen gedraaide minimal movie is een jazzy portret van de Amsterdamse bohème eind jaren tachtig, bijrol voor o.a. Hans Dulfer.

19.15 met inleiding Pim de la Parra en producent Sherman De Jesus

Frank & Eva

NL 1973 96' 35mm

Treffend tijdsbeeld van de losse jaren zeventig. Frank (Hugo Metsers) en Eva (Willeke van Ammelrooy) kunnen niet met, maar ook niet zonder elkaar. Frank gaat naar bed met iedere vrouw die wil, Eva heeft een affaire maar wil eigenlijk graag een gezin beginnen. Debuutrol Sylvia Kristel.

21.30 met inleiding Pim de la Parra

Frank & Eva, NL, 1973

Zaterdag 22 juni

Lost in Amsterdam

NL 1989 115' 35mm

Onnavolgbare verwickelingen, mooie vrouwen en een gruzige stadsdecor kenmerken deze pastiche op de film noir. *Lost in Amsterdam* – over de zoektocht naar de verdwenen fotograaf Max en afdalingen in de cokebestoven onder-

wereld – werd in elf dagen opgenomen, voor nog geen 75.000 gulden. 'Sprankelende bravoure', oordeelde de pers.

15.30 met inleiding Pim de la Parra en producent Fransjoris de Graaf

Dirty Picture

NL 1980 85' 35mm

Erotisch getinte avonturen van een Colombiaanse oogarts in Amsterdam (De la Parra), tijdens een tussenstop op zijn terugreis van een congres in India. Zonder geluid opgenomen lowbudget-productie. Met live muziek van Kevin Toma, vooraf de korte film *Heart Beat Fresco* (NL 1966 10'), over een schilder die gebukt gaat onder z'n schrale liefdesleven.

19.15 met inleiding Pim de la Parra

Zondag 23 juni

Het geheim van de Saramacca-rivier

Suriname 2007 88' DCP

Professor Horatio Treurniet (Kenneth Herdigein) arriveert na veertig jaar weer in zijn geboorteland Suriname en raakt verzeild in een huwelijks crisis en een geheimzinnig complot. Eerste productie van de door De la Parra opgerichte Surinaamse Film Academie. Muziek van Beppe Costa, Astrid Roemer was coscenarist.

12.45 met inleiding Pim de la Parra

Wan pipel

NL/Suriname 1976 110' DCP

De la Parra's ode aan zijn geboorteland, een jaar na de onafhankelijkheid. De jonge economie-

Wan pipel, NL/Suriname, 1976

student Roy (Borger Breeveld) vertrekt naar Paramaribo als zijn moeder op sterven ligt. Kiest hij voor zijn Nederlandse vriendin Karina (Willeke van Ammelrooy) of blijft hij bij de Hindoeestaanse Rubia (Diana Gangaram Panday) om Suriname op te bouwen? Eye-restauratie.

15.00 met inleiding Pim de la Parra

De nacht van de wilde ezels

NL 1990 102' 35mm

Satire over een filmmaker met financieringsproblemen; ook zijn privéleven is een chaos. De la Parra vertolkt de hoofdrol als Waldo van Romond, de bobo's van de Nederlandse filmwereld krijgen ervan langs. Veel ondeugend bloot, muziek Boudewijn de Groot, spel van o.a. Liz Snoyink, Kenneth Herdigein en Hans Dagelet.

19.00 met inleiding Pim de la Parra en producent Emjay Rechsteiner

Maandag 24 juni

Parradox

In-Soo Radstake NL 2010 90' DCP

Over opkomst, ondergang en wederopstanding van het fenomeen Pim de la Parra. Ontroerende, humoristische reis door de wereld van de Surinaams-Nederlandse regisseur, wiens vrijzinnige aanpak tal van mensen inspireerde. Aan het woord komen onder meer Willeke van Ammelrooy, Paul Verhoeven, Erik de Bruyn en Sylvia Kristel.

19.15 met inleiding Pim de la Parra en regisseur In-Soo Radstake

Dinsdag 25 juni

Openbaringen van een slapeloze

NL 1991 82' 35mm

Psychologisch drama over de identiteitscrisis van professor Johannes Antonius Wierook en zijn incestueuze verhouding met zijn zuster. Alles wordt anders als een aantrekkelijke vrouw komt logeren. Vooraf *Aah... Tamara* (NL 1965 25'), geestige ode aan de nouvelle vague, hoofdrol voor Kitty Courbois, gastrollen van o.a. Frans Weisz en Joris Ivens.

21.00 met inleiding Pim de la Parra

foto: Guus Dubbelman